

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 629/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

190/2011. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos I.**¹, **panaszos II.**², **valamint panaszos III.**³ (3381 Pély, Béke út 22. szám alatti lakosok) panaszosok 2010. november 26-án előterjesztett **panaszát** a 2011. július 6-án – Dr. Kozma Ákos elnökhelyettes és Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a H. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszosok (egy édesapa és két kiskorú gyermeke) 2010. november 26-án postai úton terjesztették elő panaszbeadványukat, amelyben az édesapa panaszos előadja, hogy 2010. november 19-én, éjszaka fél kettő körül a lakásában tartózkodott a családjával, amikor egy, a ruházata alapján vélhetően kommandós egység minden ok nélkül rá, a feleségére és három gyermekére (12, 16 és 19 évesek) tört, és „kidobta” őket a lakásból. Az édesapa panaszos a kérdéseire nem kapott választ, csak arrogánsan hallgatásra intették. A 12 és a 19 éves gyerekeket a vizes, sáros földre hasaltatták az édesanyjuk mellé, és rájuk fogták a fegyvereket, az édesapa panaszost és a 16 éves gyermekét pedig a falhoz szorították. Mindannyian szinte meztelenek voltak, csak vékony hálóruhát viseltek, sem papucsot, sem

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

³ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

cipőt nem vehettek fel. Kb. 1 órát töltöttek el így, majd két nyomozó közölte az édesapa panaszossal, hogy fegyvereket keresnek a lakásban. Az egész lakást felforgatták, a gyerekek szobájában leszaggatták a szekrényajtókat, a bútorokat minden helyiségben felforgatták. A padláson folytatott kutatás során a mennyezetet több helyen megrongálták. A lakásba csak ezután engedték vissza a családot.

Az édesapa panaszos feleségétől többször kérték, hogy mutassa meg a lopott tárgyak és fegyverek helyét, ez további fél órát vett igénybe. Ezalatt az édesapa panaszost és gyermekét még mindig a falhoz szorították az udvaron, szidalmazták őket, és trágár kifejezéseket használtak vele és családjával szemben. Amikor a rendőrök végeztek a kutatással, közölték, hogy semmit nem találtak. Ezt követően két nyomtatványt írtak alá az édesapa panaszossal, aki ekkor tudott csak körül nézni, és kb. 30 főt látott a lakásuk körül és az utcán.

Az édesapa panaszos és családja a történetekkel kapcsolatosan semmiféle tájékoztatást nem kapott, mindannyian nagyon megrémültek a rendőrök fellépésétől és a fenyegetéseiktől.

Az édesapa panaszos megjegyzi, hogy semmilyen bűncselekményt nem követtek el, nem érti, hogy mivel érdemelték ki ezt a bánásmódot. Mindezek alapján kéri a Testület vizsgálatát.

2) A Testület munkatársa megkísérelte telefonon megkeresni az édesapa panaszost, valamint feleségét, a panaszban a megadott számokon azonban nem voltak elérhetőek. Az édesapa panaszos egyik fiával, N. F. L. -val sikerült kapcsolatot létesíteni, aki beszámolt arról, hogy a panaszosok házánál 2010. november 19-én foganatosított rendőri intézkedés idején édesapján és édesanyján kívül három testvére volt jelen: panaszos III. (12 éves), panaszos II. (16 éves), valamint panaszos I. (19 éves). Testvérei lakcíme megegyezik az édesapa panaszos lakcímével. N. F. L. elmondta továbbá, hogy az intézkedés idején ő azért nem volt jelen, mert már elköltözött otthonról.

Kérdésre válaszolva elmondta továbbá, hogy édesapja elérhetőségét megadni nem tudja, mert a férfi letöltendő börtönbüntetését tölti, édesanyja elérhetőségét pedig nem tudja.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A H. Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának osztályvezetője 2011. január 19-én kelt átiratában előadta, hogy 2010. november 19-én 23 óra 30 perckor telefonon névtelen bejelentés érkezett a H. Rendőrkapitányság ügyeletére, amely szerint az édesapa panaszos egy helybeli személynek eladásra kínált egy gépkarabélyt. A bejelentő nem volt hajlandó közölni a nevét, ám elmondta, hogy ő is volt katona, jól ismeri a fegyvereket, és a fegyverben egy AK-63D típusú géppisztolyt ismert fel. A bejelentő elmondta még, hogy a fegyver tárolási helyén, egy szekrényben, két pisztolyt is látott.

A bejelentést rögzítő r. tőrzsőrmester (ügyeletes tiszt) többször is kérte a bejelentőt, hogy adja meg a nevét, aki erre nem volt hajlandó. Ugyanakkor határozottan állította, hogy az édesapa panaszos gépkarabélyt kínált neki eladásra.

A bejelentés vételét követően az ügyeletes tiszt telefonon tájékoztatta az osztályvezetőt a bejelentés tartalmáról. Az ügyeletes tiszt azt is közölte, hogy több helyi rendőr is szolgálatban van, illetve a bűnügyi készenléti szolgálat is jelen van, más ügyből kifolyólag. Az osztályvezető elmondta, hogy a tájékoztatás szerint a rendelkezésre álló helyi erő 10 fő volt. Az ügyeletes tiszt felvetette annak lehetőségét is, hogy az A. Bevetési Alosztályt kérjék a helyszínre az intézkedés foganatosításához. Az osztályvezető ekkor közölte az ügyeletes tiszttel, hogy megítélése szerint az információ ellenőrzéséhez elegendő a rendelkezésre álló helyi erő. A házkutatás végrehajtását az osztályvezető is indokoltnak tartotta, mivel a bűncselekmény elkövetésének gyanúját megalapozni, vagy azt kizárni csak ily módon lehetett. Az osztályvezető nem utasította arra az ügyeletes tisztet, hogy az intézkedés befejezését követően hívja vissza, mivel erre nem szükséges külön felhívni az ügyeletes tisztek figyelmét, akik ilyen esetekben – amennyiben az szükséges – mindenképpen tájékoztatják a bűnügyi vezetőt.

Az osztályvezető 2010. november 20-án reggel szerzett tudomást arról, hogy a telefonbeszélgetésük után az ügyeletes tiszt a megyei ügyeleteset is tájékoztatta a bejelentés tényéről, és a házkutatás végrehajtásában közreműködött az A. Bevetési Alosztály is. Az osztályvezető előadta, hogy nincs tudomása arról, hogy a kapitányság ügyeletes tisztje kérte-e az alosztály küldését, vagy az a megyei ügyeletes önálló döntése volt.

A házkutatást F. L. r. zászlós ügyeletes nyomozó, valamint D. Gy. r. főörzszászlós ügyeletes bűnügyi technikus foganatosította. Tekintettel arra, hogy a késedelem veszéllyel járt volna, a házkutatást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 177. §-ban foglaltakra figyelemmel halaszthatatlan nyomozási cselekményként foganatosították, így a házkutatásról nem készült határozat. A házkutatási jegyzőkönyv szerint az édesapa panaszos annak foganatosítása miatt, vagy annak módja ellen nem élt panasszal.

Mivel a házkutatás nem vezetett eredményre (a lakásban sem fegyvert, sem egyéb, engedélyhez között lőszert nem találtak), megállapítható volt, hogy az édesapa panaszos a bűncselekményt nem követte el. Erre tekintettel a nyomozást – mivel a cselekmény nem bűncselekmény – 2010. november 25. napján a Be. 190. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntették.

Az osztályvezető nem rendelkezik információval arra vonatkozóan, hogy az A. Bevetési Alosztály jelenlévő beosztottjai hogyan vettek részt az intézkedés foganatosításában.

Miután a határozat jogerőre emelkedett, az osztályvezető az ügyirat egy példányát 2010. december 28-án megküldte az E. Nyomozó Ügyészségnek, hamis vád büntettének megalapozott gyanúja miatti eljárás lefolytatására. Az ügyészség vezetőjének 2011. január 5-én kelt, Ny. 3/2011. számú átiratában arról tájékoztatta az osztályvezetőt, hogy a nyomozást elrendelte a fenti bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt.

Az osztályvezető álláspontja szerint a házkutatás végrehajtását az alábbi körülmények indokolták:

- A bejelentés tartalma alapján a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 263/A. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és aszerint minősülő, visszaélés lőfegyverrel büntette látszott megvalósulni, amely 2 évtől 8 évig terjedő

szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény. A bejelentés tartalmából ugyanis egyértelműen arra lehetett következtetni, hogy ha az édesapa panaszos valóban eladásra kínált fegyvert, akkor az csak engedély nélkül lehet a birtokában, hiszen gépkarabélyra fegyvertartási engedély nem kérhető.

- A bejelentés ellenőrzése más módon nem történhetett meg, mint házkutatással, mert a bejelentés tartalma szerint a lakásban voltak a fegyverek.

- Annak ellenére, hogy a bejelentő nem volt hajlandó közölni a nevét, a kapott információt mindenképpen ellenőrizni kellett, hiszen kiemelt bűncselekményre vonatkozott a bejelentés.

- A házkutatás eredménye (pontosabban: eredménytelensége) ismeretében vitatni lehet, hogy szükséges volt-e ekkora rendőri erő csoportosítása a házkutatás végrehajtására. Ugyanakkor tény, hogy a rendőrkapitányság illetékességi területén az elmúlt években folyamatosan emelkedik a rendőrök sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszakos cselekmények száma. Erre és a bűncselekmény jellegére figyelemmel – az osztályvezető álláspontja szerint – elfogadható, hogy a helyi- és a megyei ügyelet vezetője végül úgy döntött, hogy a házkutatás végrehajtásához biztosították az A. Bevetési Alosztály jelenlétét.

Az osztályvezető megjegyezte továbbá, hogy a nyomozás elrendeléséről szóló feljegyzést nem tudja megküldeni, mert azt eredetben küldte meg az ügyészségnek, ehelyett az iktatólapot csatolta.

2) A H. Rendőrkapitányság 2011. november 23-án kiállított iktatólapja szerint a panaszossal szemben a Btk. 263/A. § (1) bekezdésbe ütköző és az (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő lőfegyverrel visszaélés büntett megalapozott gyanúja miatt indult nyomozás, amelynek határideje 2010. december 20.

3) Az ügyeletes tiszt egy 2010. november 20-án kelt másik feljegyzésében előadta, hogy 2010. november 19-én 23 óra 30 perckor a H. Rendőrkapitányság ügyeletére névtelen bejelentő ismeretlen telefonszámról bejelentést tett, ami szerint a bejelentés előtt kb. 1 órával az édesapa panaszos egy gépkarabélyt ajánlott fel neki megvételre 300.000.- Ft-ért. Ezt követően a névtelen bejelentő személyesen is megjelent a panaszosok lakásán, és felismerte az éles AK-63D típusú gépkarabélyt és annak tárját. A bejelentő meg is nézte a fegyvert, közölte az édesapa panaszossal, hogy még gondolkodik az üzleten, majd haza ment, onnan értesítette a rendőrséget. A névtelen bejelentő kérdésre elmondta, hogy az édesapa panaszos a gépkarabélyt egy szekrényéből vette elő, ahol látott még két pisztolyt is, ezek típusát azonban nem tudta megmondani. Lőszereket nem látott.

A jelentés rögzíti továbbá, hogy az ügyeletes tiszt értesítette a H. Megyei Rendőrfőkapitányság (továbbiakban: HMRFK) központi ügyeletét, a H. Rendőrkapitányság vezetőjét, valamint a bűnügyi osztály vezetőjét.

Az ügyeletes tiszt felvette a kapcsolatot a helyi körzeti megbízottal, és a rendelkezésére álló nyilvántartásból megállapította a panaszos pontos lakcímét.

4) A házkutatásnál jelenlévő r. törzssászlós 2010. november 20-án kelt jelentésében megismétli a 3) pontban ismertetett előadást a bejelentés módjáról és tartalmáról.

A r. törzssászlós elmondta, hogy a történeteket az ügyeletes tiszt jelentette a bűnügyi osztályvezetőnek, valamint a HMRFK központi ügyeletesének, aki azt az utasítást adta, hogy a Hevesi Rendőrkapitányság szolgálatos állománya, valamint a HMRFK A. Bevetési Alosztálya együttesen ellenőrizzék a helyszínt.

A r. törzssászlós 2011. november 20-án 1 óra 40 perckor a H. Rendőrkapitányságról nyolc fővel, a Közrendvédelmi Osztály állományába tartozó körzeti megbízottal, illetve járőrrel, M.G. r. őrnagy vezetésével, és az A. Bevetési Alosztály tíz tagjával a panaszosok lakcímén megjelent.

A helyszínen tartózkodó édesapa panaszost, a feleségét és gyerekeiket igazoltatták, majd ezt követően halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatást foganatosítottak. A házkutatás a bejelentő által megnevezett lőfegyverek vonatkozásában eredményre nem vezetett.

5) Az ügyeletes tiszt 2010. november 20-án kelt feljegyzésében előadta, hogy 2010. november 19-én 23 óra 30 perckor névtelen bejelentő által tett bejelentésre 1 óra 50 perckor a helyszínre vonult 18 fő rendőr és megkezdték a további rendőri intézkedéseket a panaszossal szemben.

A helyszínre érkezést követően S. G. r. főtörzsőrmester észlelte, amint a lakóingatlan kapujában megjelent egy férfi (B. A.). Mivel a helyszínre érkezés előtti eligazítás tárgyát képezte a bejelentő beszédstílusa, hangja, így a panaszosokkal szemben történt rendőri intézkedéseket követően a r. főtörzsőrmester felvette a kapcsolatot a férfival adatgyűjtés céljából, majd a beszélgetés során az eligazításban szereplő hangot és beszédstílust vélte felfedezni beszédében, amit jelentett a H. Rendőrkapitányság ügyeletére.

Az ügyeletes tiszt közölte a r. főtörzsőrmesterrel, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 42.§ (1) bekezdés alapján lehetőség szerint a beszélgetésről készítsen hangfelvételt, amit a r. főtörzsőrmester meg is tett, majd az intézkedés befejeztével a Hevesi Rendőrkapitányságon az ügyeletes tisztnek megmutatott. A hangminta és a bejelentő hangja, beszédstílusa hallás alapján azonosnak tűnt, ezért feltételezhető volt, hogy a névtelen bejelentést B. A. tette.

Az intézkedésnél jelen volt 18 fő rendőr, 1 óra 50 perctől 2 óra 50 percig, 6 szolgálati gépjárművel.

A r. főtörzsőrmester közölte még az ügyeletes tiszttel, hogy tudomása van arról, hogy ittas állapotban B. A. korábban is tett már bejelentéseket a rendőrségen, amelyekben az utcabeliekkel volt problémája. A helyszínre érkezéseket követően megállapították, hogy a bejelentések többségének nem volt valóság alapja.

6) A házkutatás foganatosításáról szóló jegyzőkönyv rögzíti, hogy arra 2010. november 20. napján 2 óra 2 perctől 2 óra 35 percig került sor. Az eljáró hatóság közölte a nyomozási

cselekmény célját, illetve felszólította az édesapa panaszost, hogy a keresett dolgot adja elő. A felszólított személy a felszólításnak nem tett eleget. Az eljárás során átkutattak a 3 szobából, egy konyhából, egy fürdőből, egy wc-ből és egy egyéb helységből álló ingatlant. A házkutatás nem vezetett eredményre.

7) A H. Rendőrkapitányság 2010. november 25-én kelt, nyomozás megszüntetéséről szóló határozata rögzíti, hogy a Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és aszerint minősülő visszaélés lőfegyverrel büntette megalapozott gyanúja miatt az édesapa panaszos ellen indított nyomozást a Be. 190 § (1) bekezdés a) pontja, valamint a (2) bekezdés alapján – mivel a feljelentett cselekmény nem bűncselekmény – megszüntetik.

Az indokolás szerint a 2010. november 19. napon 23 óra 30 perckor ismeretlen személy bejelentést tett telefonon a H. Rendőrkapitányságra, amely szerint az édesapa panaszos egy AK-63D típusú éles gépkarabélyt kínált eladásra a bejelentőnek, aki a gépkarabély tárolási helyén még 2 db pisztolyt is látott a panaszosok lakásán.

A bejelentést követően 2010. november 20-án 2 órakor a panaszosok lakásán házkutatást hajtottak végre, de ennek során semmiféle fegyver nem került elő. Ugyanakkor a lefolytatott adatgyűjtés során információ merült fel arra, hogy egy, a községben lakó férfi az elmúlt időszakban több valótlan tartalmú bejelentést is tett már. Nem zárható ki, hogy ebben az esetben is ez a személy volt a bejelentő.

A rendelkezésre álló információk megalapozzák annak a gyanúját, hogy a bejelentő elkövette a hamis vád bűncselekményét az édesapa panaszos sérelmére. Ezen bűncselekmény miatt az eljárás lefolytatására az ügyészségnek van hatásköre és illetékessége, ezért a határozat jogerőre emelkedését követően az ügyiratot megküldték az ügyészségre.

8) Az A. Bevetési Alosztály alosztályvezetője (M. G. r. őrnagy) 2011. január 24-én kelt jelentésében előadta, hogy a panaszolt cselekmény helyszínén a bevetési alosztály tagjai közül 10 fő volt jelen. A foganatosított kényszerintézkedésről jelentés, valamint összefoglaló jelentés is készült.

Az édesapa panaszos a H. Rendőrkapitányság adatai szerint gyanúsítható volt bűncselekmény elkövetésével, ezért vált szükségessé előállításra. A bűncselekmény jellegére tekintettel a házkutatást foganatosító rendőrök intézkedésének biztosítása, valamint az elkövetéssel gyanúsítható személlyel szembeni kényszerintézkedések foganatosítása a Rendőrség szerveinél bevetési egységek létrehozásáról, feladataikról és működtetésük rendjéről szóló 74/2007. (O.T. 35.) ORFK utasítás 2. szakaszának a) és b) pontjai alapján a bevetési alosztály feladata. Az édesapa panaszossal szemben testi kényszer alkalmazása vált szükségessé, mivel az intézkedésnek a többszöri a „Törvény nevében” kezdetű felszólításra sem tett eleget, ellenszegült. A ruházatátvizsgálás után egyéb kényszerítő eszköz-használat nem történt. A kényszerítő eszköz alkalmazásának részleteit a jelentés tartalmazza.

Mivel a késelelem a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, az intézkedés megkezdése előtt az intézkedő rendőrök nem közölték nevüket, azonosító számukat, és az intézkedés célját, azonban ezt az intézkedés befejeztével megtették. Az alosztály dolgozói a bevetési egységek rendszeresített egyenruháját viselték, amelyen elől és hátul is több helyen, jól látható módon fel van tüntetve a „Rendőrség” felirat, valamint a rendőr azonosító száma.

Az intézkedők fizikai erőszak alkalmazása nélkül hatoltak be a házba, miután annak minden lakója – többszöri rendőri felszólítást követően – elhagyta az épületet. Ezek után a szükséges taktikai eljárások alkalmazásával átvizsgálták az épületet, kizárólag elrejtőző, fegyveres elkövetők felkutatása céljából. Miután fény derült rá, hogy nem tartózkodik más az épületben, átadták a helyszínt a nyomozati cselekményeket fogantató nyomozóknak.

A lakásban két férfi és két nő tartózkodott. A második rendőri felszólításra a két nő kijött, őket az intézkedők, a saját életük, testi épségük megővésének érdekében a nyílászáróktól távol, biztonságos távolságban, a ház hátsó sarkánál helyezték el. A két férfi közül a fiatalabb, a második rendőri felszólítás után jött ki önként az épületből. Az idősebb férfit csak a jelentésben részletezett módon sikerült az épületből kijuttatni. A magánlakásban történő intézkedést az Rtv. 39. § b) és h) pontjai alapján, az igazoltatást az Rtv. 29 §, a ruházatátvizsgálást az Rtv. 31. §, az intézkedéssel érintett, vétlen személyek mozgásának korlátozását a Rtv. 19. § (1) alapján hajtották végre. Az intézkedők az intézkedés alá vontakkal hangosan, jól érthetően, de kellőképp udvarias formában kommunikáltak. A család tagjai, a szemmel láthatóan erősen ittas állapotban lévő édesapa panaszos kivételével, alávetették magukat az intézkedéseknek. Az édesapa panaszos az intézkedés teljes időtartama alatt verbális agresszióról tett tanúbizonyságot, az intézkedőket végig tegező formában illetve különböző sértő kifejezésekkel és fenyegetésekkel. Az intézkedők semmilyen trágár kifejezést nem tettek az intézkedés alá vontakra, őket nem fenyegették meg.

Az édesapa panaszos az intézkedés jelentős részében, egészen addig, amíg a házkutatás be nem fejeződött, és megállapítást nem nyert, hogy nincsenek éles lőfegyverek a házban, a ház oldalfalánál állt, felöltözve, kezeit jól láthatóan a falnak tapasztva. A többi családtag a ház mögött állt, felöltözve, a házkutatás megkezdéséig. Ezek után a házban várták meg az intézkedés befejezését. Sem az édesapa panaszos, sem a családtagjai nem hasáltak a földre fektetve.

Az intézkedőknél volt szolgálati lőfegyver, mivel az kötelező felszerelési tárgy. A fegyverek kézben tartását és lőirányban tartását az eset összes körülményei indokolták, mivel a panaszosokkal szemben fogantató intézkedéseket azon gyanú alapján hajtották végre, hogy az édesapa panaszos éles lőfegyverekkel rendelkezik. Ezek alapján az Rtv. 54. § a), b), i) és k) pontjainak bekövetkezésére is reális esély mutatkozott. Az édesapa panaszos családtagjaira nem irányultak lőfegyverek.

Az alosztály a házkutatásban tevételesen nem vett részt, csak annak biztosításában. Az alosztályvezető tudomása szerint nem szenvedtek állagsérelmet a panaszosok berendezési tárgyai és bútorai. Ezzel kapcsolatban a házkutatás után sem tett semmilyen utalást, panaszt.

9) Az A. Bevetési Alosztály alosztályvezetője (M. G. r. őrnagy) 2010. november 22-én kelt jelentésében előadta, hogy 2010. november 20-án, 23 óra 48 perckor a Központi Ügyeletől telefonon azt az utasítást kapta, hogy szolgálati helyére vonuljon be, a vezetése alatt álló „A.” Bevetési Alosztály munkatársait értesítse ki, és gondoskodjon bevonulásukról. Az utasításnak eleget téve az alosztály minden beosztottját, összesen 9 főt telefonon kiértesített.

A szolgálati helyére beérkezve az alosztályvezető a Központi Ügyelet vezetőjétől azt a tájékoztatást kapta, hogy az H. Rendőrkapitányság az édesapa panaszossal szemben, állampolgári bejelentés alapján nyomozást indított lőfegyverrel visszaélés bűncselekmény

elkövetésének gyanúja miatt. Mivel nevezett személy feltehetőleg több éles lőfegyverrel is rendelkezik, és támadásától tartani kell, a házkutatás biztosítása, illetve szükség szerint a nevezett személy előállítására a bevetési alosztály feladata.

Az alosztály a feladat végrehajtására tíz fővel, két szolgálati gépjárművel 0 óra 15 perc körüli időben indult ki állomáshelyéről. Mivel a forgalmi viszonyok nem indokolták a megkülönböztető jelzések használatát, valamint a közúton E. és H. között sűrű köd nehezítette a látást, mérsékelt sebességgel és fokozott óvatossággal haladtak és 0 óra 55 perc körüli időben érkeztek meg a H. Rendőrkapitányságra. Ott az ügyeletes nyomozótól, valamint a körzeti megbízottól a feladat végrehajtásához szükséges információkat beszerezték, és a mintegy tíz főből álló helyi, közrendvédelmi állomány bevonásával megszervezték az elfogást.

A helyszínre kb. 1 óra 40 perc körüli időben értek, majd végrehajtották a tervezett feladatot. A H. Rendőrkapitányság munkatársai a műveleti helyszín külső biztosítását látták el, a rendelkezésre álló védőfelszerelésekben, míg az alosztály a tanult taktikai eljárásokat alkalmazva körülvette a házat, biztosította annak nyílászáróit, és felkészült a végrehajtásra. Két férfi és két nő a második rendőri felszólításra felemelt kézzel elhagyta a házat, de az édesapa panaszos az ajtóban állva ezek után sem engedelmeskedett az instrukcióknak, hangoskodott, több becsmérlő kijelentést tett az intézkedő rendőrökre. A harmadik felszólítás után az édesapa panaszost testi kényszer alkalmazásával az épületen kívülre kísérték. Ezek után átvizsgálták a házat. Miután meggyőződtek róla, hogy senki sem tartózkodik az épületben, a H. Rendőrkapitányság nyomozói megtartották a házkutatást. Ennek ideje alatt a család az épületben, az édesapa panaszos az épület mellett tartózkodott, rendőri felügyelettel. Mivel a házkutatás eredményre nem vezetett, a további intézkedés a panaszosokkal szemben is okafogyottá vált, ezért előállításától elálltak. Részére a vele szemben alkalmazott kényszerintézkedésről igazolást állítottak ki két példányban, ám ennek aláírását és átvételét az édesapa panaszos megtagadta. Az édesapa panaszos az intézkedés során végig passzív ellenállást tanúsított, és kerülte az együttműködést. A házkutatás befejezését követően a mintegy húsz fős rendőri egység 2 óra 40 perc körüli időben a helyszínt elhagyta, majd a H. Rendőrkapitányság épületében az intézkedések dokumentálását elvégezte, így a kényszerintézkedés alkalmazásáról szóló iratokat is elkészítette. Az intézkedés során sem személyi sérülés, sem károkozás nem történt.

10) Az előállítás végrehajtásáról / kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés rögzíti, hogy az édesapa panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés b) pontja alapján igazoltatásra, és az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására került sor. Az édesapa panaszossal szemben az Rtv. 47. § alapján testi kényszerrel alkalmaztak. Az intézkedés során sérülés vagy anyagi kár nem keletkezett.

Az esemény rövid leírásánál a jelentést készítő r. törzsszázlós előadta, hogy az édesapa panaszossal szemben azért vált szükségessé személyes szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítására, mert bejelentés érkezett a H. Rendőrkapitányság ügyeletére, hogy jogszerűtlenül birtokol otthon éles lőfegyvereket. A H. Rendőrkapitányság nyomozóival érkezett meg a helyszínre, „felállt” a házra, majd felszólította a bent tartózkodókat, hogy jöjjenek ki. A második felszólításra két nő és egy férfi kijött, de az édesapa panaszos nem lépett ki az ajtóból. Ismételt felszólításra annyit válaszolt, hogy „maradjál már hülye gyerek.” Ekkor a r.törzsszázlós közölte vele, hogy akadályozza a rendőri intézkedést, és testi kényszerrel fogja kihozni az ajtóból. Mivel erre sem reagált, az édesapa panaszost a bal

karjánál feszítve, és tarkójánál megtámasztva álló helyzetben, az ajtóval szemben lévő lugashoz, majd onnan a ház falához vezették. Az édesapa panaszos az intézkedés során passzívan ellenállt. Miután a falhoz kísérést követően már nem tanúsított ellenállást, az intézkedő rendőrök más kényszerítő eszközt nem alkalmaztak, illetve az előállítástól eltekintettek. Ezt követően közölték az édesapa panaszossal, hogy az általa elkövetett szabálysértés miatt ellene feljelentést tesznek.

11) Az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az Rtv. 29. § (1) bekezdés b) pontja szerinti igazoltatás, és az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján végzett személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása, illetve az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulat szerinti előállítás jogszerű és szakszerű volt. A testi kényszer alkalmazása jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedés pedig megfelelt az arányosság követelményeinek.

12) Szintén megküldték a rendőrök a Testület részére a bejelentés hanganyagának írott változatát, amely tartalmában megegyezik a 3) pont alatt ismertetett jelentésben előadottakkal.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőrök intézkedési kötelezettségét, a kikerülő rendőrök létszámát, a fegyverhasználatot, valamint az intézkedő rendőrök hangnemét.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, valamint az 54. §-ában rögzített emberi méltósághoz való jogát.

1) A Testületnek mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy a panaszt az arra jogosult terjesztette-e elő.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint, akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A hivatkozott rendelkezés alapján tehát az élhet panasszal a Testület eljárásában, akinek alapvető jogát a konkrét rendőri intézkedés érintette.

A hivatkozott jogszabályhely (3) bekezdése szerint a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat.

Az édesapa panaszos a panasz eljárásban nem csatolt meghatalmazást a 19 éves gyermeke, illetve a felesége képviselőjére, ezért **a Testület nem vizsgálhatta a panaszbeadványnak azon részeit, amelyekben az édesapa panaszos a nagykorú gyermekével és feleségével szembeni bánásmódot sérelmezte, mivel meghatalmazás hiányában nem volt jogosult ezzel kapcsolatos panasz előterjesztésére. A Testület vizsgálhatta azonban a panasznak**

azon részeit, amelyeket az édesapa panaszos, mint kiskorú gyermekei törvényes képviselője nyújtott be.

2) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, mely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlítás stb.)

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a Be. 196. §-a szerinti panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt.” Ezért a legfőbb ügyész helyettese a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. § -ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, hogy a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárási törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálására – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92-93/B. §-a az irányadó, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának módja.

Az ügyész tehát a Be. alapján a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárási törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e. Ez utóbbi kérdések vizsgálatára a Testület jogosult.

Mindezek alapján megállapítható a Testület hatásköre a panaszbeadvány azon részének vizsgálatára, amiben az édesapa panaszos a házkutatás végrehajtásának módját, a rendőrök létszámát, illetve a házkutatás során tanúsított rendőri hangnemet sérelmezi, míg a házkutatás elrendelésének felülvizsgálatára a Testületnek nincs hatásköre.

Szintén nincs hatásköre a Testületnek a házkutatás során az eljárási cselekmény végrehajtásának biztosítása érdekében alkalmazott testi kényszer vizsgálatára, mert azt a Be.

163. §-a szabályozza, és mint ilyenre, az azzal szemben benyújtott panaszokra a Be. 195. § szabályait kell alkalmazni. Ezért a Testületnek nincsen lehetősége vizsgálni, hogy jogszerűen és arányosan alkalmaztak-e testi kényszert az intézkedő rendőrök az édesapa panaszossal szemben akkor, amikor a rendőri felszólítás ellenére nem hagyta el a házat, illetve a fiú panaszossal szemben akkor, amikor a panasz szerint édesanyjával és idősebb testvérével a földre hasaltatták.

A fenti, hatásköri rendelkezés értelmében a Testület azt sem tudja vizsgálni, hogy a panaszosok lakásán – a házkutatás, mint a Be. hatálya alá tartozó intézkedés során – a bútorzatban kár keletkezett-e.

Fentiek alapján a Testület tehát vizsgálhatja az eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségét, a rendőri létszám arányosságát, azt, hogy az intézkedő rendőrök fegyvereiket kézben tartották, az intézkedő rendőrök hangnemét, valamint azt, hogy a panaszosoknak volt-e lehetőségük az időjárásnak megfelelően felöltözni. Nem vizsgálhatja azonban a Testület a házkutatás elrendelésének jogszerűségét, az édesapa panaszossal szemben alkalmazott testi kényszert, valamint azt, hogy a házkutatás során ház bútorzatában keletkezett-e kár.

3) A Testület ezt követően a rendőrök intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

A Testület utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése tovább részletezi a fenti szabályt, eszerint a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli, bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására.

A lőszerrel vagy lőfegyverrel visszaélés büntetnének tényállását a Btk. 263/A. §-a szabályozza, miszerint aki lőfegyvert vagy lőszert engedély nélkül készít, megszerez, tart vagy forgalomba hoz, a lőfegyver vagy lőszer készítésére, megszerzésére, tartására vagy kereskedelmére vonatkozó engedély kereteit túllépi, vagy engedéllyel tartott lőfegyverét, lőszereit engedéllyel nem rendelkezőnek átadja, büntetést követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény (továbbiakban: Fegyv.tv.) 3. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség által kiadott engedély szükséges

a) a lőfegyver, a lőfegyverdarab (a továbbiakban együtt: lőfegyver), a muzeális lőszer kivételével a lőszer, a flóberttöltény gyártásához, javításához, forgalmazásához, a lőfegyver hatástalanításához, a lőfegyver kiállításához;

b) a festéklövő fegyver, a gáz- és riasztófegyver, a gáz- és riasztótöltény, a légfegyver, a lőszerelem, a színházi fegyver gyártásához, javításához, forgalmazásához;

c) az „A”, „B”, „C” vagy „D” kategóriába tartozó tüzfegyver, a lőfegyverdarab, az e törvény alapján lőfegyvernek minősülő légfegyver, a lőszer és a hangtompító

megszerzéséhez, tartásához, az ország területére történő behozatalához, az ország területéről történő kiviteléhez, az ország területén történő átszállításához;

d) a gáz- és riasztófegyver önvédelmi célú viseléséhez, a lőszerelem, a színházi fegyver megszerzéséhez, tartásához;

e) a muzeális fegyver sportlövészeti célú használatához;

f) a polgári rendeltetésű lőtér, a lőfegyver- és lőszertárolóhely üzemeltetéséhez, valamint lövészetvezetői tevékenység végzéséhez.”

A lőfegyver olyan tüzfegyver, valamint az a légfegyver, amelyből 7,5 joule-nál nagyobb csőtorkolati energiájú, szilárd anyagú lövedék löhető ki.

A tüzfegyver pedig olyan, a törvény mellékletének „A”, „B”, „C” vagy „D” kategóriájában meghatározott eszköz, amelyből a kiterjedő forró gáz tolóereje által meghajtott szilárd anyagú lövedék löhető ki, kivéve, ha külön jogszabályban meghatározottak szerint hatástalanították, vagy ha riasztásra, jelzésre, életmentésre, állatok leölésére vagy szigonnyal történő halászatra, illetve ipari vagy műszaki célokra tervezték, feltéve, hogy csak az itt megjelölt célokra használják, illetve ha muzeális fegyvernek tekinthető.

A lőfegyverek központi nyilvántartását az Rtv.-ben meghatározottak szerint a rendőrség központi szerve kezeli.

A Fegyv. tv. 4. §-a taxatív felsorolja azon fegyvereket, amelyek tartása illetve megszerzése, valamint lézeres célzókészülék és éjszakai irányzék lőfegyverre történő felszerelése jogszabály eltérő rendelkezése hiányában nem engedélyezhető, így:

a) az „A” kategóriába tartozó tüzfegyver vagy lőszer;

b) az automata lőfegyver (azaz olyan lőfegyver, amely minden lövés után automatikusan újratölt, és az elsütőszerkezet egyszeri működtetésével egynél több lövést képes leadni);

c) a hangtompító;

d) külső formájában automata szerkezetű lőfegyverre hasonlító félautomata lőfegyver;

e) huzagolt csövű lőfegyverhez való leváló köpenyes lövedékkel szerelt lőszer.

Nem engedélyezhető továbbá olyan lőfegyver, lőszer megszerzése és tartása, amelynek használatát arra a célra, amelyre kérelmezték, más jogszabály tiltja.

A gépkarabély a puskánál kisebb méretű, tömegű és rosszabb lőtáv-hatásadatokkal rendelkező olyan karabély, amely tűznemváltója segítségével egyes- és sorozatlövés leadására is alkalmas. Az AK-63-as automata gépkarabély modellek jelenleg a Magyar Honvédség rendszeresített gépkarabélyai.

A fentiekből kitűnik, hogy az AK-63D típusú gépkarabély – összhangban az Európai Közösségek Tanácsának a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről szóló 91/477/EGK irányelvvel - a Fegyv.tv. 4. §-a alapján a nem engedélyezhető fegyverek csoportjába tartozik, mivel automata lőfegyvernek minősül, így jogszabály elértő rendelkezése hiányában annak birtoklása már önmagában megvalósítja a Btk. 263/A. §-ban foglalt bűncselekményi tényállást.

Az ügy kapcsán készült rendőri jelentések rögzítik, hogy a 2010. november 19-én 23 óra 30 perckor a rendőrkapitányság ügyeletére ismeretlen személytől bejelentés érkezett arról, hogy az édesapa panaszos eladásra kínált egy AK-63D gépkarabélyt a bejelentőnek, illetve arról, hogy ezen fegyver mellett 2 pisztolyt is látott az édesapa panaszosnál a bejelentő. Ezt a rendőri előadását a bejelentés hanganyagának leírata is megerősítette.

A konkrét esetben kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy egy ismeretlen személy a rendőrségen arról tett bejelentést, hogy az édesapa panaszos egy gépkarabélyt kínált eladásra, és lakásában további fegyvereket tart. Ez a körülmény nyilvánvalóan olyannak tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a és a Szolgálati Szabályzat 3. §-a értelmében rendőri beavatkozást tesz szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztet, hiszen jogellenes cselekmény elkövetésének a lehetőségét veti fel.

A fenti esemény kapcsán a Testület álláspontja szerint az Rtv. fent idézett 13. §-a, illetve a Szolgálati Szabályzat 3. §-a alapján fennállt a rendőrség intézkedési kötelezettsége a bejelentés valóságtartalmának ellenőrzése végett.

4) Az édesapa panaszos panaszbeadványában kifogásolta, hogy a házkutatásban túlzott létszámú rendőr vett részt, illetve lakásához kiérkező rendőrök kézben tartott fegyverrel mentek be az ingatlanába, ahol családja, köztük három gyermeke is tartózkodott. Az intézkedés során a rendőrök minősíthetetlen hangnemben beszéltek vele, nem tájékoztatták megfelelően, és a rendőri intézkedéstől, valamint a rendőri létszámtól (kb. 30 fő) mind ő, mind családtagjai nagyon megrémültek. Sérelmezte továbbá, hogy mindannyian szinte meztelenek voltak, csak vékony hálóruhát viseltek, cipőt pedig nem vehettek fel.

a) A Testület a fenti sérelmek közül először azt vizsgálta, hogy jogszerűen jártak-e el a rendőrök akkor, amikor az intézkedés során kézben tartották fegyvereiket.

A Szolgálati Szabályzat 57. §-a szerint a rendőr előzetes figyelmeztetés után, az arányosság figyelembevételével alkalmazhat kényszerítő eszközt, az alkalmazása során köteles azonban a testi épséghez fűződő jogokat tiszteletben tartani, a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A rendőröknek kényszerítő eszköz alkalmazása esetén az arányosság figyelembevétele mellett az Rtv. szerint meghatározott fokozatosságot is szem előtt kell tartania, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

A lőfegyverhasználatra, mint kényszerítő eszközre vonatkozó alapvető szabályokat az Rtv. 52-56. §-a fekteti le. E szerint lőfegyverhasználatnak csak a szándékosan, személyre leadott lövés minősül. A rendőr lőfegyvert használhat többek között az élet elleni közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítására, a testi épséget súlyosan veszélyeztető közvetlen támadás elhárítására, vagy saját élete, testi épsége, személyes szabadsága ellen intézett támadás elhárítására. A lőfegyverhasználatot meg kell előznie felhívásnak, hogy a felhívott a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjék; más kényszerítő eszköz alkalmazásának; figyelmeztetésnek, hogy lőfegyverhasználat következik; valamint figyelmeztető lövésnek. A fenti, megelőző intézkedések azonban mellőzhetőek, ha az eset összes körülményei folytán a megelőző intézkedésekre már nincs idő, és a késedelem az intézkedés eredményességét, a rendőr vagy más személy életét, testi épségét közvetlenül veszélyezteti.

A rendőri jelentések rögzítik, hogy mivel a névtelen bejelentésből az derült ki, hogy a gyanúsított lőfegyverrel rendelkezhet, ezért az intézkedő rendőrök az elrendelt házkutatás megkezdése előtt a megyei kapitányság A. Bevetési Alosztályának segítséget kértek az eljárás biztonságos lefolytatásához. A házkutatás biztosításában 10 fő vett részt az Alosztály részéről, akik miután – egy esetleges rejtőzködő fegyveres felderítése céljából – átvizsgálták az ingatlant és megállapították, hogy az épület biztonságos, átadták a helyszínt a nyomozati cselekményeket lefolytató bűnügyi osztály két dolgozójának. A rendőrök az ingatlanba

pisztolytokból elővett, azaz kézben és lőirányban tartott fegyverekkel mentek be. Az édesapa panaszos családtagjaira nem irányítottak fegyvereket.

A panaszosi és a rendőri előadás egymásnak ellentmondó a tekintetben, hogy a rendőrök csak akkor tartották-e kézben és lőirányban fegyvereiket, amikor az ingatlanba bementek, vagy az intézkedés során később is. **Mivel a Testületnek a panaszon és a rendőri iratokon kívül egyéb bizonyíték nem állt a rendelkezésére, nem tudta minden kétséget kizáróan megállapítani, hogy pontosan mikor és hogyan került sor a fegyverek kézben tartására, ezért úgy ítélte meg, hogy a panaszosok emberi méltóságának sérelme nem megállapítható.**

b) A rendőri jelentések rögzítik, hogy a házkutatás foganatosítása céljából a H. Rendőrkapitányságról nyolc fővel, a Közrendvédelmi Osztály állományába tartozó körzeti megbízottal, illetve járőrrel, M.G. r. őrnagy vezetésével, és az A. Bevetési Alosztály tíz tagjával jelentek meg az ingatlannál. A helyi rendőrkapitányság rendőrei azért kérték a megyei bevetési alosztály segítségét, mert a bejelentésből az derült ki, hogy a terhelte nagy tűzerejű automata lőfegyverrel rendelkezhet.

A Testület a helyszínen megjelent rendőri létszámot abból a szempontból vizsgálta, hogy megfelelt-e az arányos fellépés követelményének. Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Jelen esetben közel 20 rendőr érkezett ki az édesapa panaszossal szemben tett azon bejelentés nyomán, hogy ő lakásán fegyvereket tart, továbbá egy gépkarabélyt kínált eladásra a bejelentőnek. Figyelemmel az ügy súlyára, a házban lakó személyek számára, illetőleg arra, hogy fennállt a lőfegyverhasználat veszélye, **a Testület a házkutatáshoz igénybe vett rendőri létszámot nem találta eltúlzottnak, és álláspontja szerint az arányosság követelménye sem sérült, így az a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem idézte elő.**

c) Az intézkedő rendőrök hangneme tekintetében a Testület az alábbiakat rögzíti. A bevetési alosztályvezető jelentése szerint az intézkedő rendőrök az intézkedés alá vont személyekkel hangosan, jól érthetően, de kellőképpen udvarias formában kommunikáltak. Az édesapa panaszos az intézkedés teljes időtartama alatt verbális agresszióról tett tanúbizottságot, az intézkedőket végig tegezve formában illetve különböző sértő kifejezésekkel és fenyegetésekkel. Az intézkedők azonban semmilyen trágár kifejezést nem tettek az intézkedés alá vontakra, őket nem fenyegették meg.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) és 13. § (2) bekezdéseiben foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általuk képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés

és hangnem. Az Rtv. 13. § (2) bekezdése a rendőrök részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségéről rendelkezik, amely kötelezettség magában foglalja, hogy a rendőri fellépés az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert a panaszos vagy utastársai személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves). Ezen kötelezettség sérelmét alapozza meg, ha az eljáró rendőr visszaélve helyzetével, a rendőri fellépést, az eljárás alá vont személy megjegyzésével szembeni ellenszenve kifejezésére használja.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt, a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely – bár jogi normának nem minősül – megtestesíti az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgál, illetve morális alapot biztosít a Rendőrség számára. Az Országos Rendőrfőkapitány e nyilatkozat aláírásával vállalta, hogy mindent megtesz azért, hogy érvényt szerezzen a benne foglaltak érvényesüléséért. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá a korábbi állásfoglalásában [65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalása Indokolása II. részének 3. pont] megfogalmazottakat jelen esetben is irányadónak tartja, eszerint: „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, így az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Jelen esetben a rendőrségi és a panaszosi előadás közötti feloldhatatlan ellentmondás van a tekintetben, hogy a rendőrök milyen módon beszéltek a panaszossal a házkutatás során, tettek-e rájuk kisebbséghez tartozásuk miatt sértő megjegyzéseket, illetve hogy az Rtv. 20. §-ban foglalt tájékoztatási kötelezettségüknek eleget tettek-e.

Az egymásnak teljességgel ellentmondó előadásokat a Testület nem tudta megnyugtatóan feloldani, és mivel az édesapa panaszost elérni nem tudta, egyéb bizonyíték hiányában úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz és a tisztességes eljáráshoz való jogainak sérelme a rendőri hangnem, illetve az Rtv. 20. § (2) bekezdésében előírt kötelezettség kapcsán nem megállapítható.

d) A panaszosok azon sérelmével kapcsolatban, hogy nem volt lehetőségük felöltözni, vékony hálóruhában, szinte meztelenül kellett várakozniuk a házkutatás ideje alatt a Testület az alábbiakat rögzíti.

A Bevetési Alosztály vezetője elmondta, hogy két nő, valamint két férfi a második rendőri felszólítást követően jött ki az épületből – az édesapa panaszos akkor sem –, és a panaszosok fel voltak öltözve.

A Testület jelen pontban eltekint az intézkedő rendőröknek az emberi méltóság védelmével kapcsolatos feladatainak újbóli ismertetésétől, és visszautal jelen állásfoglalás III. részének 4) c) pontjára, és megállapítja, hogy **a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a panasz ezen vonatkozásában sem tudja feloldani a rendőri iratok és a panaszos állítása között feszülő ellentétet, ezért úgy foglal állást, hogy a panaszosok emberi méltóságához való jogának sérelme e tekintetben sem állapítható meg.**

IV.

A fentiek alapján a Testület a panaszt – az Rtv. 93. § (2) bekezdésének megfelelően – az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez teszi át.

Budapest, 2011. július 6.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag